

ban szólva — illetékkötelessé vált, hacsak hivatalosan nem igazoltatott, hogy az eredeti megilletékeztetett (illetékdíjjegyzék 69. tétel). Általános felfogásként alakult ki — épen a 69. tétel szóhangzatára tekintettel —, hogy a periratban vagy jegyzőkönyvben szöszertint idézett kereskedelmi levél nem merítvén ki a „másolat” fogalmát, az ilykép idézett levél nem veszti el illetékmentességét. Helyesen mutat rá a jogegységi megállapodás indokolása, „hogy a kereskedelmi levélnek vagy a levél részének periratban arra utalással való közlése, hogy az meg egyezik az eredetivel vagy annak részével, épp úgy másolat, mintha az anyag (papiros), amelyen a megrögzítés történt, a másolaton kívül egyebet nem tartalmazna”. Ehhez képest tehát a levél tartalmának valamely beadványban vagy jegyzőkönyvben történő idézése a kereskedelmi levél feltételes illetékmentességét megszünteti. A levél részleges idézése csak a megfelelő tartalmi részlet alapján megállapítható mérv erejéig vonja maga után természetesen az illetékmentesség megszűnését.

7. -A teljesség kedvéért megemlékezni kívánunk még a büntető-illetékek körébe vágó 29. sz. jogegységi megállapodásról, amely szerint a vizsgálóbírónak az a végzése, amellyel a pótmagánvádlónak a vizsgálat elrendelése iránt tett indítványát elutasítja, a 7400/1931. P. M. sz. rend. 2. §-a 1. bek.-ben alkalmazni rendelt 1914: XLIII. t.-c. 19. §-a alapján illetékmentes. Magához a döntéshez nem kívánunk hozzászólni, de kiemeljük, hogy a 7400/1931. P. M. sz. rend. egész helytelen irányban szabályozta a kérdést, amikor a 2. §-ban azt az általános szabályt állította fel, hogy az illetékköteles büntető eljárásokban lerovandó illetékek tekintetében a Pp.-vel szabályozott eljárásokban irányadó illetékügyi jogszabályokat kell megfelelően alkalmazni, ami az 1914: XLIII. t.-c. rendelkezéseinek alkalmazását vonja maga után. Már pedig az 1914: XLIII. t.-c. tiszta civilis jogi fogalmakkal van átitatva s a pénzügyi hatóságok lehetetlen feladatára, a Közig. Bíróság pedig igen erőszakolt értelmezési szabályokra van kényszerítve, amikor — mint a jelen döntvény egyébként nem kifogásolható álláspontjánál is — tiszta magánjogi fogalmakkal operáló törvényt a joghasonlatosság alapján büntetőjogi fogalmakra van kényszerítve alkalmazni. A 7400/1931. P. M. sz. rend. kiegészítésre és átalakításra szorul.

Dr. Huppert Leó.

ÜGYVÉDSÉG — JOGÉLET

Szemlélődés.

Ortega y Gasset, a szárnyaló gondolkodásu nagy spanyol essayista írja „A tömegek felkelése” című munkájában, hogy „a civilizáció kísérlet arra, hogy az erőszak ultima ratióvá váljék.” Aki a világtörténeti fejlődést a jövőbe és haladásba vetett hittel és bizalommal szemléli, ezt a tételt még élesebben állit-

hatja be, mondván, hogy a történelem irányzata az erőszak szerepének lépésről-lépésre való háttérbe szorulása és a jog és igazság hatóerejének fokozatos növekedése felé visz. *Fájdalom, a mai idők ezzel az elképzeléssel ellentétes színeket viselnek. A hatalom, a nyers erőszak sok vonatkozásban ismét irányadó, döntő tényezővé lett,* — olyan téreken is, ahol helyét előbb a jog birtokolta már — és, ami talán még jellemzőbb és jelentősebb, e helycsere lelkesedés és tapsvihar közepette ment végbe.

— *Ily konstellációban öröm és vigasz az értelem lázadásával találkozni,* — különösen akkor, *ha ez a lázadás valójában a szépség és művészet eszközeivel való csendes, de annál mélyebb hatású tüntetés.* Ilyen beszédesen „szóló cselekvény“ a most folyó magyar nemzeti nyomtatványkiállítás. Úgy is nevezhetnők, hogy a magyar betű története, vagy talán még találébban: a magyar kultúra kialakulásának átnézete. Persze: nem évkönyv, nem krónika, nem is oknyomozó történelem — ötletes alapgondolatok nyomán induló szellemes csoportosítások foglalatja, amelyek végső soron mégis megkapóan teljes összképet adnak. Ez az összkép felemelő: *büszkén és gyönyörködve szemléljük a magyar nemzeti kultúra csodálatosan messzire visszanyúló multját, hihetetlen életképességét és különösen: bőségesen termékeny legújabb korát.* A hetven esztendő Goethe gondolatmenete túlul az emlékezés előterébe: „Es gibt kein Vergangenes, was man zurücksehnen dürfte, es gibt nur ein ewig Neues, das sich aus den erweiterten Elementen des Vergangenen gestaltet und die echte Sehnsucht muss stets produktiv sein ein neues Besseres zu erschaffen.“

*

*   *   *

A jogász a kiállításon persze a saját hivatásának vetületét keresi. E munka nem könnyű, de igen tanulságos.

Az egyik terem bemutatja igen ügyes beállításban a köznapi ember nyomtatvány-fogyasztását születésétől egész élete sorát át haláláig. Ha jól szemügyre vesszük ezt a futószallagszerű bemutatást, valójában azt kell megállapítanunk, hogy az szinte módosítás nélkül helyet foglalhatna egy, a jog jelentőségét bemutató kiállítás keretében is, mert az elénk táruló kép *valójában a köznapi jogfogyasztás bemutatója. Szemléltető felvonulásban látjuk itt meg azt, hogy a köznapi ember mit fogyaszt gyermekéveitől öregkoráig, közigazgatási és közjogban, családjogban, a kötetmi- és kereskedelmi jog különböző ágazataiban, stb. stb.* Pedig csak az egyszerű sémák vonulnak fel előttünk: bevett, hosszú jogszokás eredményeként megcsontosodott formulárék, valóban „közönséges“ nyomtatványok, amelyek még csak nem is sejtetik az egyéni élet szülte ezernyi eseti változatot és továbbalakulást.

Egy másik teremben az utolsó száz év száz szenzációja ugrik szemünkbe, úgy amint azokat az aznap ujságírója feljegyezte és közönsége elé vitte. Csupán két lapot ragadok ki a hosszú, színes sorozatból: A „Függetlenség“ 1879. november 2.-i számát, mely a híres honossági törvényjavaslat (későbbi 1879. évi L. t.-c.) feletti vitának egy szakaszát mutatja be, azt, mikor Madarász képviselő leleplezésszerűen és nagy vihar közepette rávilágít arra, hogy e törvény rendelkezéseivel valójában Kossuth Lajos visszatérésének megakadályozását célozza — és a „Pesti Napló“ 1894. október 7.-i számát, mely az egyházpolitikai javaslatok képviselőházi tárgyalásának idejéből való és a házassági törvény tekintetében tartalmaz néhány megjegyzést Szilágyi Dezső és Wekerle Sándor ajkáról. Szép minták a magyar parlamentárizmus hőskorából — nagy eszmék, nagy alakok felbukkánya a mult egyenlősítő demokráciájából.

A harmadik teremben két érdekes békeokmány nyomtatott kiadására találunk: *Mátyás király és Ulászló egy-egy szerződése ez III. Friggyessel.* E két béke ellentétes rendelkezéseivel fénycsóvaszerűen világítja meg azt a nemzeti tragikumot, melyet Mátyás korai halála és a gyenge utód jelentettek. Kulturadokumentumok egy fejlődéstörténeti mesgyéről: az egyik utolsó villanása egy csodálatos fénykornak, a másik első megjelenése egy hosszantartó szomorú hervadási időszaknak.

A régi, nyomtatáselőtti emlékek termében találkozunk az admonti kolostorban évszázadokon át őrzött híres törvénykódexsel. *Szent István törvényeinek képét idézi e kódex, — ma, a nagy alapító jogász-király jubiláris emlékünnepeinek küszöbén. Kiállításával, élettörténetével és tartalmával egyaránt kitűnő megjelenítője e kódex annak a gondolatnak, mely szerint értelem és igazság, kultúra és jog ölelkező testvérfogalmak, ugyanannak az erőszakellenes irányzatnak szülöttei, ugyanannak a fokozódó boldogulást kereső haladásnak kulcsai.*

*

* * *

Megint csak Ortegával: az erőszak az értelem kétségbeeséséből fakad („la razon exasperada“). Bizzunk benne, hogy az idők tisztulásával a kétségbeesés oka is elszáll és az értelem, — joy és igazság testvére, — átveszi újra mozgalmás birodalmát: a világ kormányzását. Maradandó termékét, a nyomtatott betűt, néhány évszázados története amúgy is — elmozdíthatatlanul — az emberiség és emberiesség világának középpontjává avatta.

—l—r.